

O ISKUSTVIMA U DIPLOMACIJI TE O VAŽNOSTI KULTURE U PROMOCIJI HRVATSKE ZA »DOM I SVIJET« GOVORI DR. DRAGO ŠTAMBUK, VELEPOSŁANIK RH U KAIRU:

KULTURA I ZNANOST SU PRIORITETNI ZA BUDUĆNOST HRVATSKE

str. 2-3

CROATIAN INFORMATION CENTRE HRVATSKI INFORMATIVNI CENTAR

Dom i svijet

ZAGREB/FRANKFURT, 20. ožujka 2000. - BROJ 288

www.hic.hr/dom

Uvodnik

KADA ĆE SRPSKIM I MUSLIMANSKIM LORDOVIMA RATA BITI SUĐENO

Dvostruki haški aršini

Drastična prvostupajnska i nepravomoćna presuda generalu Blaškiću u Hagu probudila je, čini se, opće i na tlu bivše, druge Jugoslavije i diljem svijeta, zanimanje za hvatanje, privođenje sudu i suđenje osumnjičenih za ratne zločine svih boja, posebno u BiH.

Nakon prosvjeda pred američkim veleposlanstvom u Zagrebu, glede potpore generalu Blaškiću, nitko od mjerodavnih nije potvrdio, ali ni opovrgnuo glasove u javnosti da su SAD upotrijebile svoj utjecaj za odustajanje od već pripremljenog prijedloga da se Mladenu Naletiliću sudi u Zagrebu. Očito je američki razlog bio procjena da bi suđenje u Zagrebu izazivalo nove prosvjede kao metodu pritiska na Sud. Šteta, ako je istina.

Mnogo je zanimljiviji podatak da su oduševljenjem među Muslimanima zbog visoke kazne Blaškiću, popustile političke i moralne kočnice među pripadnicima toga naroda. Dosad su sve optužbe završavale s nepoznatim počiniteljima njihove brigade »El mudjahid«; sastavljene od državljana islamskih zemalja, koji su kasnije dobili i državljanstvo Bosne i Hercegovine. Šest godina nakon što je uopće ustanovljen Haški sud i prestao sukob Hrvata i Muslimana neovisni sarajevski tjednik »Dani« objavljuje da se konačno sprema optužnica jednom muslimanu zbog zločina nad Hrvatima. Riječ je o nekadašnjem gradonačelniku Bugojna Dževadu Mlačiću. Postoje, naime, dokazi da je odgovoran za masakr najmanje 21 zarobljenog Hrvata. Dokaze su Sudu dostavili Međunarodni Crveni križ i Sigurnosno izvještajna služba, tajna policija Hrvatskoga vijeća obrane. Međutim, »Dani« tvrdi da su bitni podatci stigli i iz muslimanskih krugova. Ovaj list nagađa da bi Mlačić trag, koji je bio miljenik Alije Izetbegovića, mogao voditi do odgovornosti za zločine u samom muslimanskom političkom vrhu.

Temu uhićenja ratnih zločinaca u Bosni i Hercegovini imao je potrebe ovih dana, tijekom posjeta Sarajevu, spomenuti i George Robertson, glavni tajnik NATO saveza, čije su postrojbe uhitile gotovo sve, dosad Sudu dostupne, Srbe. »Vrijeme je da se ti ljudi sami predaju, jer se ne mogu do kraja života skrivati«, tvrdi on i misli prije svega na pomalo zaboravljene lordove rata: Radovana Karadžića i Ratka Mladića.

O njima kruže razne priče, od toga da se kriju u planinama istočne Bosne od inozemstva. Snage NATO saveza navodno motre Karadžićevu kuću na Palama i tvrde da on samo povremeno dolazi kući; računi mu se u inozemstvu također nalaze pod prismotrom i smanjuju se, što bi mogao biti povod za smanjenje tjelesne garde koja ga čuva. Smanjenje garde moglo bi povećati izgleda da ga se uhiti, premda je teško vjerovati da ga moćne i osposobljene specijalne postrojbe NATO saveza ne bi mogle uhititi. Nerijetko je posve neslužbeno iz visokih krugova dolazila informacija kako se Karadžić i Mladić skrivaju u području koje nadziru francuske snage. One navodno nisu sklone naprasnom uhićenju, što bi moglo značiti da je politika Pariza prema Srbima popustljivija nego neke druge u okviru skupine međunarodnih mirovnih partnera.

Prema podacima iz Haaga, popis toga suda ima ukupno 93 optuženika, a u pritvoru ili zatvoru je 35 osoba. Predsjednik Suda, ujedno predsjednik sudskog vijeća Tihomiru Blaškiću, Francuz Claude Jorda ocjenjuje da bi u Haag trebali doći još samo najveći među njima, a ostalima bi morali suditi nacionalni sudovi. A glavna tužiteljica Carla Del Ponte smatra da bi za uhićenje trebale snositi odgovornost, ali i surađivati i lokalne vlasti. Hrvatska je strana u tome jedina čista. Ako se nakon Blaškića završi potjera za Mlačićem i drugim Muslimanima, te obnovi potjera za glavnim srpskim zločincima bit će to pomak prema pravdi, koja bi zločine individualizirala, a narode očistila kolektivnoga grijeha. Međutim, ne treba zaboraviti, što više trebalo bi pitati mirovne čimbenike i suce u Haagu: ako je Hrvatska zbog odbijanja suradnje u jednom trenutku bila pod sankcijama, zašto se ista mjera drastičnoga pritiska ne primjenjuje na Muslimane i Srbe. I: mogu li zbog toga suci i mirovni čimbenici pogledati u oči Hrvatima.

Andjelko Perinčić

Nekolicina geopolitičara u NATO-ovoj snazi vide sredstvo za nametanje štetnih trendova globalizacije

Jesu li UN preteča svjetske vlade

JE LI OPRAVDAN STRAH OD GLOBALIZACIJE KOJA JE POSLJEDICA BRZE INFORMATIZACIJE I CENTRALIZACIJE SVJETSKOG KAPITALA

NUŽNOST PROGRESA ILI ZELJA ZA DOMINACIJOM

Kada se govori o globalizaciji, teško je povjerovati da postoji čovjek koji ne pomisli da smo već, ili da ćemo uskoro živjeti, u vremenu kada će netko drugi odlučivati o tome kako ćemo živjeti. Pa i kako ćemo provoditi slobodno vrijeme. Možda još nitko ne vjeruje da će taj život biti isplaniran i određen do u najmanju sitnicu, ali vjerojatno rijetko tko od onih koji su se »ufuralik« u globalizaciju vjeruje da će većina svijeta, (naprednog svijeta, kako pobornici globalizacije govore) kao jedan jesti istu hranu, gledati isti film, čitati istu knjigu, slušati istu glazbu... Ozbiljno i najdobronamjernije, bez cinizma i ironije, bit će i ta-

kvihi koji će sa sjetom govoriti o svojedobno kulturnom Truffoutovu filmu »Fahrenheit 451« i ljudima koji napamet izgovaraju rečenice spaljenih knjiga, kao što dijete govori o igrački prema kojoj je jako sentimentalno. »Hodajuće knjige« iz tog filma danas, u doba Interneta i buduće globalizacije svega, tek će biti romantični isječak jednog iz prošlosti zastrašujućeg futurističkog doba. Možebitni kutak u koji će žudjeti pobjeći žrtve globalizacije, o kakvoj neki govore i kakvom je zamišljaju. Doista, je li baš sve tako i očekuje li nas takva budućnost?

Nastavak na str. 2-3

Za globalizaciju, koju mnogi Europljani nazivaju amerikanizacijom, većina geopolitičara misli da ne odgovara malim državama, a pogotovo mladim kao što je naša, jer ona istodobno znači i denacionalizaciju nacionalne države

HRVATSKI LOBISTI IZ SAD-a U HRVATSKOJ:

Amerika je spremna financijski pomoći Hrvatskoj

U OVOM BROJU:
IZ HRVATSKE MATICE ISELJENIKA:
 • Izdana brošura »Hrvatska za mlade - mladi za Hrvatsku 2000«

DENNIS B. VALCICH, UREDNIK AUSTRALSKOG MAGAZINA »MAESTRAL«:

• Hrvatsku promovirati na velikim svjetskim TV-kućama

str. 4

str. 4-5

str. 7

ŠTO SE KRIJE IZA NEOBJAVLJIVANJA REZULTATA ISTRAGE O UBOJSTVU DOMINISTRA JOZE LEUTARA?

POVLADIVANJE SVIJETA ISLAMSKOJ POLITICI

Ima tome više od mjesec dana da je umirovljeni američki general, posebni izaslanik UN-a u Bosni i Hercegovini, Jacques Klein izjavio kako očekuje da će za dvadesetak dana biti objavljeni podaci, prikupljeni tijekom istrage o ubojstvu doministra unutarnjih poslova Federacije BiH Joze Leutara. Podatci će, najavio je tada Klein, sadržavati informacije o osumnjičenicima i o tragu kako su istražitelji došli do njih. Klein je u dodatku izrazio očekivanje da će za osumnjičenicima biti raspisane tjeralice.

Izjava Jacquesa Kleina dana je prije četrdeset dana, a u javnosti nema još ni podataka, ni informacija, ni tragova koji vode prema osumnjičenicima, a niti tjeralica! A od toga dana u javnosti više nema ni Jacquesa Kleina. Bio je viđen još samo u Zagrebu na inauguraciji novoga hrvatskog predsjednika Stipe Mesića, tjedan dana nakon što je dao izjavu o istrazi u slučaju Leutar.

Oni koji se sjećaju te Kleinove izjave lako će izračunati da je rok objave rezultata već obilato prekoračen. Zato javnost koja se tada ponadala ima pravo postaviti nova pitanja: Zašto se Kleina najava nije ostvarila? Zašto još uvijek, godinu dana nakon Leutarova ubojstva, ništa nije poznato? Zašto se ne kaže otvoreno da ga Hrvati nisu imali razloga ubiti, a zna se tko je još partner u Federaciji i koji je odnos etničkih snaga u Federalnom Ministarstvu unutarnjih poslova? Zašto ni Kleina više nema u javnosti? Što se dogodilo s istragom nakon te Kleinove objave; je li netko zaustavio ili barem odgodio njezin završni tijek? Na kraju krajeva, Klein je bio najavio tjeralice za osumnjičenicima. Znači, znao je da oni u tom trenutku nisu bili dostupni nadležnim tijelima Federaci-

je, odnosno, da su vjerojatno bili izvan njezina teritorija. Zacijelo ni sada nisu dostupni istražnim tijelima, pa ako se sve zbroji, moguće je da je istraga došla u trag počiniteljima, da ih je fokusirala, da je utvrdila kako su izvan države i kako za njima treba raspisati tjeralicu. Uz opasku da Hrvati nisu imali razloga ubiti hrvatskog doministra, znači da bi teroristi mogli lako biti u nekoj od islamskih zemalja koje podupiru terorizam u funkciji islama.

Pitanje je jedino koliko je odlučujući vrh međunarodne zajednice upoznat s tim detaljima, kao elementima za političke procjene, zaključke i aktivnosti. Naime, ako Zapad smatra da još uvijek nije vrijeme za jači globalni politički sukob s islamskim svijetom, pa makar i u potrazi za teroristima koji su ubili jednog doministra unutarnjih poslova, onda je Klein »pustio balon« koji se

Zapad smatra da još uvijek nije vrijeme za jači globalni politički sukob s islamskim svijetom, pa makar i u potrazi za teroristima koji su ubili jednog doministra unutarnjih poslova. To znači da se istraga o ubojicama Joze Leutara produljuje, uime političkih poteza kojima ne treba tražiti još jedan sukob s islamskim zemljama, povrh Iraka, Libije i nemirnog istočnog dijela Sredozemlja

odjednom u vrtlogu drugih balona i oblaka sam od sebe nečujno i nevidljivo - rasprsnuo. A to znači da se istraga o ubojicama Joze Leutara produljuje, uime političkih poteza kojima ne treba tražiti još jedan sukob s islamskim zemljama, povrh Iraka, Libije i nemirnog istočnog dijela Sredozemlja.

Ako svijet ne želi pritisnuti BiH Muslimane na suradnju u potrazi za pravdom u slučaju Leutar, koliko onda može biti utemeljena nada međunarodne zajednice u mirovni proces u Bosni i Hercegovini. Klein je u istoj izjavi rekao

kako se sa onima koji godinama opstruiraju Dayton više neće pregovarati, njih će mirovni čimbenici jednostavno - preskočiti, jer je dosad s njima jednostavno izgubljeno previše vremena - skoro četiri i pol godine. A ima li boljeg primjera za to od otvorene višegodišnje opstrukcije povratka Hrvata i Srba u Sarajevo? U njihovim stanovima i danas živi - prema najnovijim podatcima - 970 policajaca i njihovih obitelji.

Sve to svjedoči da se svijet ne želi suprotstaviti islamskim političkim konotacijama vladajuće muslimanske političke snage u Bosni i Hercegovini - Stranke demokratske akcije. A čelnik te stranke, Alija Izetbegović onda i može imati snage - u pogrdnom smislu nazvati svoje političke protivnike s etničkim predznakom »četcinica« i »ustašama«. Izetbegovića zbog toga nitko, osim HDZ-a BiH, nije politički prozvao.

Odgoda objave istrage o Leutaru i ta Izetbegovićeva provokacija mogući su vjerodostojni podaci da su muslimanski temelji još čvrsti, premda je sve jasnije da više nisu zaštićeni na vanjske utjecaje i udare međunarodne zajednice. Ipak, međunarodni bi čimbenici

morali znati, pogotovo sada nakon promjena u Hrvatskoj, nakon »sotonizacije« Miloševića u Srbiji i kooperativne struje u srpskom entitetu, Muslimani ostaju ona strana koja u Bosni i Hercegovini sada najviše opstruiraju mirovni proces. A čini se da svijet još ili nije spreman shvatiti, ili nije spoznao tu opasnost koja se - opstrukcijom muslimana - može pretvoriti u dugoročnu mirovnu travnicu bez kraja, u politički, diplomatski, mirovni poraz Zapada.

Andelko Perinčić

JE LI OPRAVDAN STRAH OD GLOBALIZACIJE KOJA JE POSLJEDICA BRZE INFORMATIZACIJE I CENTRALIZACIJE SVJETSKOG KAPITALA

Nastavak sa str.1

Naime, otkako je povijesti postoji i globalizacija. U nekom od oblika. U doba imperijalnog Rima ili karolinško doba ona se manifestirala kroz vojnu nadmoć i osvajanja. Prvo vojna a onda i svaka druga. Civilizacija ili uljudba je oduvijek oblik globalizacije, kultura se uvijek globalno rasprostirala, bez obzira kako lokalno se javljala, a pismenost je možda do sada najuspješniji oblik globalizacije. Da se i ne govori o svemu onome što je pismenost proizvela: svi zakoni, sve knjige; koje su pamtile ono što je ljudsko biće izmislilo, od zla do Svetog pisma. No kada se danas govori o globalizaciji uglavnom se ne misli o toj vrsti globalizacije, nego se misli na dominaciju prvenstveno gospodarska, novca a onda i svega onoga što je novac u stanju proizvesti.

Upravo zbog kompleksnosti teško je nekom reći što je to globalizacija. I teško ju je definirati. Pa i

zato što bi definicija, sama po sebi, uvijek bila samo dio onoga što globalizacija uistinu jest. Bila bi općenita, puna zamki i nedosljednosti.

Pogotovo ako se u njen kontekst ne bi stavilo i povijesno iskustvo. Jer, na političkoj razini iskustva su zanimljiva i stoga što je politička globalizacija najproblematičnija, naročito po posljedicama. Spomenimo samo da su mnogi dosadašnji načini političkih globalizacija obilježeni velikim represijama, ratovima, lokalnom sukobima, a sve u namjeri da se regulira društvo kao što su; fašizam, komunizam, socijalizam. Ono što da-

nas mnoge izučavatelje i teoretičare globalizacije najviše zanima jest tko je vlasnik globalizacije?

Zadiranje u intimu

Pitanje, ma koliko se činilo glupim s obzirom na povijesno iskustvo, nije bez podloge. A kada se zna tko su svjetski moćnici, onda na ovo pitanje nije ni teško ni nemoguće odgovoriti. Međutim, kada se radi o sveukupnom svjetskoj zajednici i uzajamnosti procesa koje globalizacija za sobom povlači onda se odgovor ne može ni naslutiti. Zato bi se najopćenitije moglo reći, globalizacija je afirmacija svjetskog društva bez svjetske države. Ona je zgušnjavanje vremena i prostora. S pojavom kompjutera i vrijeme i prostor postali su svakome brzo dostupni. No, globalizacija znači i zadiranje u intimu,

Globalizacija, bez obzira na snagu onih koji ju nameću, neće uspjeti ako u sebi ne sadržava barem djelić svakog komadića globusa

što potiče strah od nepoznanog. Globalizacija znači i da se do znanja dolazi prije nego što se može spoznati kompleksnost toga znanja. Globalizacija je i uspostavljanje reda.

Ekonomske aspekte globalizacije izazivaju najviše nereda, jer se kapital koncentrira u velikim multinacionalnim kompanijama, pa tako danas zemlje tranzicije imaju BNP 424 milijarde dolara a sam Microsoft vrijedi 404 milijardi dolara, dok je BNP Hrvatske samo 19 milijardi dolara. To znači da velike tvrtke tako postaju moćne »države« s vojskom svojih radnika, svojih čuvara,

O ISKUSTVIMA U DIPLOMACIJI, O VAŽNOSTI KULTURE U PROMOCIJI HRVATSKE, TE O ODNOSU ARAPSKOG

KULTURA I ZNANOST

●Vi utjelovljujete tri karijere - medicinskog znanstvenika, pjesnika i diplomata - kako se one slažu? Koja je za Vas najvažnija i zašto?

-To je kao da me pitate koji mi je dio moga tijela važniji, oči ili uši, ruke ili noge. Ja sam sve troje što spomenute, i više i manje od toga. Fenomenologija naših života kao valovlje je na moru. Ja, pak, to more sam samo i nije mi moguće, niti želim, hijerarhizirati svoje, kako ih nazvate - karijere.

●Bili ste diplomat RH na nekoliko vrlo važnih punktova - V. Britaniji, Indiji, Egiptu. Opišite svoje utiske. Što Vas je odvelo u diplomaciju?

-U diplomaciju me odvela potreba, ma kako god to zvučalo banalno, da služim domovini, ljudima koji su u jednom času postali ugroženi strašnom agresijom. Kakav bih ja bio čovjek da nisam u trenutku nadolaska rata i zla dao sve

od sebe da zaustavim zlo, neutraliziram ga, ne protuagresijom jer agresivnosti se užasavam, već dobrim samim i, dakako, istinom. Jer boriti nam se je za principe ljudskosti istinom i ljubavlju zajedno. Istina bez ljubavi može ubiti, a ljubav bez istine je slijepa. Tako držim da s desnicom istine i s ljevicom ljubavi ili obratno - živjeti nam je i graditi bolji svijet. Nemam u ovom razgovoru dovoljno prostora opisati sve utiske

Investicije u ljude i njihov odgoj, u znanost i kulturu, te zdravlje nacije - najznačajnija su ulaganja i država bi morala bdjeti nad ovim djelatnostima, ohrabrivati ih i svesrdno poticati. U svakom sustavu kreativni čovjek najveća je vrijednost i toga bi morali, zbog vlastite budućnosti, biti naglašeno svjesni

jer valjalo bi napisati knjige o svemu kroz što sam prošao. Od suradnje, pa i prijateljstva, s barunicom Margaret Thatcher, liderom britanskih laburista Michaelom Footom, generalnim tajnikom NATO-a lordom Georgeom Robertsonom, predsjednikom Vijeća Europe sir Russel Johnstonom: od Indijaca - sa Sonjom Gandhi, predsjednikom Parlamenta PA Sangmom, premijerom IK Gujralom, predsjednikom Indije RK Narayanom (da spomenem samo neke političare) do prijateljstva s piscima Doris Lessing, Raymondom Carverom, Guilhermom Cabrerom - Infanteom, Arundathi Roy, Vikramom Sethom, Naguibom Mahfouzom, sa svetom redovnicom Majkom Terezijom kojoj sam dao hrvatsku putovnicu. Od tolikih akcija za Hrvatsku, brojnih javnih nastupa na Trafalgar Squareu, uspješne peticije u ime Društva hrvatskih književnika britanskom premijeru za odvajanja hrvatsko-srpskog na BBC-ju, do brojnih pisama objavljenih u Timesu, Independentu, Guardianu i drugim britanskim novinama, peticija protiv agresije s istaknutim britanskim i svjetskim javnosnicima, nbrojenih televizijskih i radio nastupa, simpozija, intervjuja itd.

Indija je stanje duha

●Kako se diplomacija veže uz književno stvaralaštvo? Koji su Vaši najvažniji diplomatski uspjesi?

-Nije na meni govoriti o mojim nazovi uspjesima. Sve što sam učinio na jačanju istine i pravde uspjeh je moj i moje domovine. Vjerujem da sam navodeći ljude s kojima sam surađivao na dobrobit RH ukazao na narav onoga što zovete uspjehom. Sjećam se 20. rujna 1991. godine kada sam proveo gotovo cijeli dan s gospođom Thatcher povodom srpskog slanja tenkova iz Beograda na Vukovar i kada je ona preda mno, nakon komentara svoga savjetnika da će je britanska Vlada pribiti na križ zbog svog nezavisnog angažmana u potpori Hrvatskoj, izgovorila svoju čuvenu rečenicu: »Ako je pitanje pribiti

Moramo raditi predano na poboljšanju hrvatskog imidža u arapskom svijetu

mene ili Hrvatsku na križ, onda bolje pribiti mene nego Hrvatsku«. Stajao sam iza nastupa barunice Thatcher nakon tragedije Srebrenice kada je pozvala svijet na bombardiranje srpskih vojnih meta u Bosni; s Michaelom Footom i njegovom nedavno preminulom suprugom Jill radio sam na dokumentarnom filmu »Dva sata od Londona« kojemu sam dao ime, da ne spominjem svoje indijske akcije.

Glede književnog stvaralaštva ne treba ga mistificirati. Ako imate dara i volje za izraziti se kreativno, izrazit ćete se bez obzira na to da li ste diplomata ili stolari.

●Sudeći po nedavno objavljenoj zbirci »Uklesano u planinama« Vaša putovanja ostavljaju jak pečat na Vašu poeziju. Konkretno, Vaš doživljaj Indije?

-Uklesano u planinama tek je djelić, vrlo mali, mog indijskog iskustva; veći dio je u zabilježkama, neobrađen. Indija je više od zemlje, ona je stanje duha. Multifasetna, s

Tko je dr. Drago Štambuk

Rođen sam na otoku Braču, u Selcima - kako ih nazivaju - mjestu klesara, biskupa i pjesnika. Tri posljednja bračko-hvatsko-viška biskupa zaredom iz moje su obitelji. Odrastao sam sa starijom sestrom, koja je danas ekspert za vode, u ozračju velike obiteljske ljubavi i podrške. Nedugo nakon što sam oca silno obradovao svojim prvim mjestom na prijamnom ispitu za Medicinski fakultet u Zagrebu, izgubio sam ga. Bio je to najveći gubitak u mom životu. Nakon završenog Medicinskog fakulteta specijalizirao sam internu medicinu a zatim subspecializirao gastroenterologiju i hepatologiju, a kao stipendist Wellcome fundacije, kasnije i zaposlenik britanskog NHS-a, bavio sam se desetak godina (od 1983.) u londonskim bolnicama kliničkim istraživanjem bolesti jetre i kopnice (tako sam hrvatski okrstio AIDS). A onda se pojavila politička kopnica u vidu velikosrpskog projekta koja me polovinom 80-tih mobilizirala kao i prije medicinska kopnica. Nije mi preostalo nego angažirati se u obrani hrvatskih interesa u Velikoj Britaniji gdje sam početkom 1991. godine zamoljen od Predsjednika Tudmana, za njegova posjeta Londonu, da Hrvatsku i službeno zastupam kao opunomoćeni predstavnik. Tako sam godinama paralelno radio svoj medicinski posao i posao za Hrvatsku (potonje bez novčane naknade). Nakon toga sam bio veleposlanik RH u Indiji i sada u Egiptu.

NUŽNOST PROGRESA ILI ZELJA ZA DOMINACIJOM

Zbog želje za dominacijom, globalizacija nudi, pa moglo bi se čak reći i nameće volju velikih i moćnih država. U zadnje vrijeme sve je više multinacionalnih kompanija koje nalikuju velikim i moćnim državama, s tim da rijetko ili nikako ne vode brigu o socijalnom statusu određenih

svojom policijom, teritorijem što demontira nacionalnu državu. Da nacionalna kultura ne bi izgubila identitet ona stalno mora propitkivati i bdjeti nad sobom i svojom kulturom kako bi razlike bile i »prevladane i očuvane«. Identitet nekog naroda i civilizacije se zrcali u onome što je stvorio duh, jer je kultura fiksirana prije svega u jeziku i sačuvana u tradiciji.

Globalizacija je zapravo živi proces koji je imanentan ljudskom biću, a njegova snaga ovisit će o snazi čovjeka da mu se odupre. Odnosno, globalizacija je sociološko, gospodarsko, političko, kulturno i svako drugo djelovanje na

svijet kao cjelinu, na povezivanje svijeta. To znači da je to uvijek niz paralelnih procesa.

Otpor Europe

Možda je najpessimističnije to što ljudi postaju svjesni nestajanja svojeg nacionalnog identiteta tako što se ograničava suverenitet nacionalne države. Naravno, u smislu da države dragovoljno dio svog suvereniteta prepuštaju »svjetskoj državi«, onoj koja bi se trebala brinuti za opća ljudska dobra i prosperitet cjelokupne ljudske zajednice. To bi recimo bilo idealno zamišljena i

EU iako zamišljena u budućnosti kao politička zajednica još se ne može oduprijeti ni američkoj političkoj volji niti kapitalu

provedena globalizacija. Ali, upravo zbog želje za dominacijom globalizacija nudi, pa moglo bi se čak reći, i nameće volju velikih i moćnih država. A u zadnje vrijeme i sve vi-

še velikih multinacionalnih kompanija koje svojom moći i utjecajem sličie velikim i moćnim državama, s tim da rijetko ili nikako ne vode brigu o socijalnom statusu podređenih.

Takva globalizacija, koju mnogi Europljani nazivaju i amerikanizacijom, mnogi misle ne odgovara malim državama, a pogotovo mladim kao što je naša, jer ona istodobno znači i denacionalizaciju nacionalne države. Kako su dometi globalizacije, bez obzira na to što su slični procesi poznati otkako je civilizacije, još uvijek nevidljivi mnogi teoretičari i izučavatelji globalizacije vide spas u renacionalizaciji nacionalne države. I u restrukturaciji društva. Jer neki dosezi nerazvijenih država i društava su želja razvijenih, osobito u području ekologije. To se danas osobito vidi u otporu

Većina geopolitičara misli da će jačanjem Kine biti spriječen proces svjetske amerikanizacije

Europe snazi SAD-a kroz sve veće inzistiranje na tradiciji i reafirmiranju nacionalnih kultura, pa i nau-

štrb velikog profita.

Dominacija je riječ koja zapravo od globalizacije stvara bauk. Jer dominacija ne uvažava ničija manjinska a ni ljudska prava ako ta prava nisu u skladu s interesom dominacije. Tako će danas recimo jedno te isto istraživanje, ovisno o tome tko ga istražuje i prezentira, dovesti do dva sasvim različita zaključka. Primjerice latic biblioteka će u svome istraživanju dokazati da većina mladih želi čitati knjige, dok će neka kompanija koja se bavi prodajom kompjutora ustvrditi da većina mladeži knjige ne želi čitati, nego se o njima informirati na Internetu. Dakle, radi se o snazi.

Povratak korijenima

Upravo zbog toga sve vi-

še u svijetu jača otpor prema takvoj vrsti globalizacije, sve je više onih koji se odupiru globalizaciji. Recimo na području glazbe sve je više u svijetu etno glazbe naspram rock'n roll glazbi. Isti slučaj je i s kazalištem, filmom, prehranom, slikarstvom a da se ne govori o književnosti, koju sve manje zanimaju klišei a sve više arhetipsko. Naravno, kao opća vrijednost i dostignuće civilizacije. Grčka ili rimska kultura nisu ostale zato što ih je netko zakonom propisao (iako uvijek nisu dragovoljno prihvaćene), nego zato što su kroz povijest ljudskog roda najbolje odražavale ono što je prihvatila većina čovječanstva. Što su najpotpunije i najtočnije odražavale ono što je čovjeku potrebno. Dakle, globalizacija, bez obzira na snagu onih koji ju nameću, neće uspjeti ako u sebi ne sadržava barem djelić svakog komadića globusa.

Andrija Mosković

Masmediji i holivudska filmska produkcija već su napravili globalizaciju u kulturi

SVIJETA PREMA HRVATSKOJ ZA »DOM I SVIJET« GOVORI DR. DRAGO ŠTAMBUK, VELEPOSŁANIK RH U KAIRU

SU PRIORITETNI ZA BUDUĆNOST HRVATSKE

bezbrojnim varijacijama: jezika, etnika, rasa, religija, krajobraz, klima... Ljudi koji preferiraju varijetete i raznolikost osjećaju se doma u Indiji koja je svijet za sebe. Naravno da sam gradio mostove i trudio se približiti Indiju Hrvatskoj i obratno. U danim uvjetima vjerujem da sam napravio maksimum. Pri odlasku iz New Delhija, ministrica vanjskih poslova Indije Vasundhara Raje Scindia na oproštajnom objedu održala je govor u kojem je kazala kako veleposlanici dođu i odu, i kako ih brzo zaborave, no dodala je: Vi ste vlastoručno (singlehandedly) unijeli Hrvatsku u srce Indije i mi Vas ne možemo zaboraviti. Oproštaj mi je priredio i moj osobni prijatelj predsjednik Indije Narayanan i indijski premijer A. B. Vajpayee s kojim sam, i sam je pjesnik, imao izvrstan ljudski i prijateljski odnos.

U diplomaciji posla nikad dosta

●Kao znanstvenik i književnik, što mislite o ulozi hrvatske kulture u stvaranju imidža Hrvatske u svijetu? Jesmo li iskoristili naše resurse? Što predlažete?

-Kulturu i znanost držim prioritetnim djelatnostima za budućnost Hrvatske u svijetu i za budućnost Hrvatske općenito. Ljudski resursi, ljudska kreativnost u znanosti i umjetnosti, osobito za male zemlje - najdragocjenije su polje na kojemu nam je orati, sijati i saditi. A plodovi će, budemo li umješni i brižni ratari, osigurati opstanak i dati

Sjećam se 20. rujna 1991. godine kada sam proveo gotovo cijeli dan s gospođom Thatcher povodom srpskog slanja tenkova iz Beograda na Vukovar i kada je ona preda mnom, nakon komentara svoga savjetnika da će je britanska Vlada pribiti na križ zbog svog nezavisnog angažmana u potpori Hrvatskoj, izgovorila svoju čuvenu rečenicu: »Ako je pitanje pribiti mene ili Hrvatsku na križ, onda je bolje pribiti mene nego Hrvatsku«

značaj, karakter našoj domovini. Investicije u ljude i njihov odgoj, u znanost i kulturu, te zdravlje nacije - najznačajnija su ulaganja i država bi, ako je ozbiljna, morala jako bdjeti nad ovim djelatnostima, ohrabrivati ih i svesrdno poticati. Hrvatske ljudske potencijale iskoristiti nam je do maksimuma. U svakom sustavu kreativni čovjek najveća je vrijednost i toga bi morali, zbog vlastite budućnosti, biti naglašeno svjesni.

Planovi za budućnost - u svim vidovima Vaše djelatnosti?

Raditi mi je predano i mukotrpno na poboljšanju hrvatskog imidža i reputacije u arapskome svijetu. Dva istaknuta hrvatska građanina - klavirist Ivo Pogorelič i profesor Asim Kurjak organiziraju, uz našu posvemašnju podršku, dobrotvorne koncerte u Kairu - za gradnju bolnice u Sarajevu. Prvi službeni posjet ministra vanjskih poslova Republike Hrvatske dogodio se prošlog srpnja, sklopljeni su značajni međunarodni ugovori, a niz ih je u procesu dorade. Uskoro će u Palači umjetnosti u Oprenom kompleksu u Kairu biti održana velika izložba hrvatske suvremene grafike. Radim intenzivno na obnovi, 1995. vandaliziranog, hrvatskog izbjegličkog groblja u El Shattu gdje je pokopano oko 750 Hrvata iz Dalmacije, umrlih u zbjegu u sinajskoj pustinji od 1944.-45., pa očekujem da za Dan mrtvih 1. studenoga 2000. održimo misu zadušnicu na kojoj bi sudjelovalo crkveno i državno izaslanstvo iz domovine. Koncem godine očekuje se otvaranje vebne Aleksandrijske biblioteke na mjestu najpoznatije knjižnice u povijesti i priželjkujem hrvatski prinos otvaranju.

Diplomatski je posao jama bez dna i dobroga posla nikada nije dovoljno - truditi nam se je neprestance i uvijek iznova.

Vladimir P. Goss

Arapci Hrvatsku vide kao koagresora u BiH

●Kakva je slika Hrvatske u arapskom svijetu gdje se sada nalazite?

-Kako se u arapskom, predominantno islamskom, svijetu Hrvatsku gleda kroz prizmu događaja u BiH, te hrvatskog involviranja u bosanskohercegovački rat, Hrvatsku se tako, na moju veliku žalost, doživljava kao kršćanskog koagresora prema muslimanima u BiH, bez većeg diferenciranja i razlikovanja u odnosu na Srbiju. Svjetska medijska ekvidistanca nanijela nam je i ovdje veliku štetu. Daytonski mir donekle je ublažio loš dojam i poboljšao imidž Hrvatske. A kako je Srbija naknadnim masakriranjem kosovskih muslimana (jer islamski svijet ima začudujuću solidarnost zasnovanu na religijskoj pripadnosti, što npr. nije slučaj s katolicima) dodala svom lošem imidžu došlo je do određenog poboljšanja slike Hrvatske. Javno mnijenje o kojemu ovdje zborim specifično je za čovjeka s ulice, dok društvene elite u regiji (diplomatski pokrivaem trinaest zemalja) ipak imaju sofisticiraniji i balansirani pristup, a ja se vrlo trudim objasniti glavnim političkim i me-

dijskim čimbenicima tko je tko u našoj regiji i proporcionalirati krivnju za rat u njoj. Upravo sam na Nile televiziji imao jednosatni program uživo u kojemu sam pojašnjavao situaciju u našoj regiji i obrazlagao posljedice demokratskih promjena nakon dvostrukih izbora u Republici Hrvatskoj. Često navodim veze između Hrvatske i ovoga dijela svijeta. Tako je Cavtačanin Gauhar Sikilli, kao dječak otet od Saracena i odgojen na Siciliji, postao poznatim fatimidskim generalom i utemeljiteljem Kaira i Al Azhara - prve bogoštovne institucije u svijetu suni muslimana. Herman Dalmatin prevodio je Kuran i islamske svete spise na latinski. Prijateljstvo između Tita-Hrvata i Nasera, te nesvrstani pokret kao radićevski tj. hrvatski ideološki izum, također naglašavam. Činjenica da je u trgovinskoj razmjeni između bivših prijatelja zemalja Jugoslavije i Egipta 80 posto razmjene otpadalo na Republiku Hrvatsku nije bez težine. Končar je još uvijek veliko ime u Egiptu. Naime, Hrvati su položili temelje elektro-sustava ove zemlje.

IZDANA BROŠURA O PROGRAMIMA HMI-a »HRVATSKA ZA MLADE - MLADI ZA HRVATSKU 2000«

PROGRAMI KOJI STVARAJU LJUDSKE I KULTURNE VEZE DOMOVINE I DIJASPORE

Izlaganje Franka Brozoviča, predsjednika CAA-a

HRVATSKI LOBISTI IZ SAD-a U HRVATSKOJ:

AMERIKA JE SPREMNA POMOĆI

Croatian American Association je nevladina udruga američkih Hrvata, koja je utemeljena 1990. godine u Washingtonu s ciljem istraživanja i analiranja društvenih i političkih tema vezanih uz Hrvatsku. Ta hrvatska lobistička udruga predstavlja dva i pol milijuna američkih Hrvata koji žele što uspješniju suradnju na političkom i gospodarskom planu matične i domicilne zemlje - Hrvatske i SAD-a. U svojim nastupima članovi ove Udruge uvijek naglašavaju kako oni rade u korist naroda, poštujući svaku vlast koju hrvatski narod izabere.

U Hrvatskoj i Federaciji BiH nedavno su boravili predsjednik i potpredsjednik ove asocijacije - Frank Brozovič i Tomislav Kuzmanović, koji su se, među ostalim, sastali s predstavnicima Hrvata u BiH i predsjednikom RH Stipom Mesićem, te Toninom Piculom, ministrom vanjskih poslova u Vladi RH.

»Naša se misija u ovom trenutku može sažeti u tri točke: pomoć Republici Hrvatskoj, tretman Hrvata u Haagu i tretman Hrvata u Federaciji BiH. Osim toga, pokušat ćemo dobiti veću pomoć od SAD-a za Hrvatsku, premda ne vjerujem da će ona biti obilna. Naime, SAD su odobrile pomoć Republici Hrvatskoj u iznosu od 30 milijuna dolara, stoga će naš lobist, gospodin Radovanović pokušati u Kongresu izlobirati da iznos te pomoći bude povećan na 50 milijuna dolara«, rekao je Frank Brozovič. Brozovič navodi i riječi predsjednika RH Stjepana Mesića koji je izjavio da hrvatska Vlada ima običaj više trošiti nego investirati, a nužno je ulagati u stvaranje novih radnih mjesta.

Sve se ovo, kaže Brozovič, poklapa i s mišljenjem američkog veleposlanika Montgomeryja koji je mišljenja da je Hrvatskoj potrebna revitalizacija gospodarstva. Komentirajući tretman Hrvata na Haškom sudu, Brozovič je rekao kako je na rad tog tribunala bilo dosta opravdanih kritika s hrvatske strane: »Nitko ovdšnjim ljudima nije objasnio kako taj sud funkcionira. Presuda Blaškiću napisana je na francuskom, dok je samo sažetak presude napisan na engleskom jeziku. U presudi se, o čemu u javnosti nije bilo dovoljno govora, spominju i zločini VII. muslimanske brigade nad hrvatskim stanovništvom. I predsjednik Mesić i veleposlanik Montgomery slažu se da krivnju treba individualizirati, jer cijela država ne bi trebala biti proglašena krivom. Ipak, mislim da je kazna Blaškiću previsoka!«

Brozovič je govorio i o susretima s Hrvatima u BiH, istaknuvši da su se u Sarajevu susreli s političkim predstavnicima, dok su se u srednjoj Bosni susreli s »običnim« svijetom: »Svi oni žele ostati u BiH i nadaju se da ih narod u Hrvatskoj neće zaboraviti. Da razloga za strah nema, potvrdili su nam i predsjednik Mesić i ministar vanjskih poslova RH Tonino Picula«. Ipak, Brozovič nije sklon povjerovati da će povratak Hrvata u BiH, posebno na teritorij Republike Srpske teći glatko.

»Naša se misija u ovom trenutku može sažeti u tri točke: pomoć Republici Hrvatskoj, tretman Hrvata u Haagu i tretman Hrvata u Federaciji BiH. Osim toga, pokušat ćemo dobiti veću pomoć od SAD-a za Hrvatsku, premda ne vjerujem da će ona biti obilna. Naime, SAD su odobrile pomoć Republici Hrvatskoj u iznosu od 30 milijuna dolara, stoga će naš lobist, gospodin Radovanović pokušati u Kongresu izlobirati da iznos te pomoći bude povećan na 50 milijuna dolara«, rekao je Frank Brozovič. Brozovič navodi i riječi predsjednika RH Stjepana Mesića koji je izjavio da hrvatska Vlada ima običaj više trošiti nego investirati, a nužno je ulagati u stvaranje novih radnih mjesta.

Kako Mesić zamišlja rušenje Miloševića? Tijekom posjeta predsjedniku Mesiću bilo je riječi i povratku Srba u Hrvatsku. Predsjednik je izjavio kako se u Hrvatsku trebaju vratiti svi Srbi, posebno oni iz Srbije, jer će oni potom Srbima u Srbiji pričati kako je u Hrvatskoj dobro, pa će na taj način ovi biti stimulirani da sruše Miloševića s vlasti. (!?)

Frank Brozovič (desno) predsjednik CAA i Tomislav Kuzmanović, potpredsjednik, slušaju pitanja auditorija

Hrvatska matica iseljenika priređuje 8 ljetnih obrazovnih programa dvotjednog trajanja u kojima će vrtni hrvatski stručnjaci prenositi djeci i mladeži iz hrvatskoga iseljeničtva temeljna znanja o hrvatskome jeziku, kulturi i običajima. Djeca i mladež iz hrvatske dijaspore tako će cijele godine, a osobito tijekom srpnja i kolovoza 2000. na izvoru

U brošuri je opisani Task Force 2000., program kojim se iseljenička mladež uključuje u obnovu domovine

HMI ove godine priređuje osam ljetnih obrazovnih programa dvotjednog trajanja o hrvatskome jeziku, kulturi i običajima. Odjel za školstvo organizira pet vrsta tečajeva hrvatskog jezika i kulture, a Odjel za folklor s posebnom je pozornošću priredio četiri programa do kraja godine

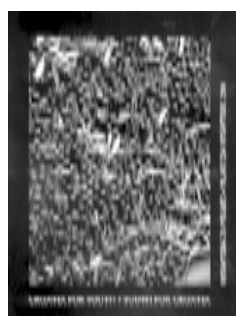
Voditeljica Odjela za školstvo prof. Silvija Letica (lijevo) i suradnica prof. Lada Kanajet odlično su odradile posao

Upoznajmo Lijepu našu

Odjel za hrvatske manjine organizirat će stručne ekscurzije učenika manjinskih hrvatskih škola, a u pripremi je tradicionalna Smotra hrvatskih kulturno-umjetničkih društava iz europskih zemalja te Tjedan kulture hrvatskih autohtonih manjina. Također HMI organizira, i ove godine, ljetni obnoviteljski program Task Force 2000

svog nacionalnog i kulturnog identiteta učiti jezik ili poboljšati ranije stečena znanja hrvatskoga jezika te osjetiti autentične hrvatske kulturne i društvene krajobraze. Odjel za školstvo HMI-a organizira 5 vrsta tečajeva hrvatskoga jezika i kulture za različite razine predznanja polaznika iz iseljeničtva, od početničkih do akademskih. Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture održat će se u Zagrebu od 1. do 28. srpnja 2000. Ljetna škola hrvatskoga jezika i kulture u Splitu odvijat će se od 22. srpnja do 5. kolovoza 2000. za mladež iznad 15 godina. Međunarodni tečaj hrvatskoga jezika u Zadru održat će se od 30. srpnja do 20. kolovoza 2000. Posebno je privlačna Mala ljetna škola hrvatskoga jezika i kulture u

Naslovnica

uz morskou obalu. Odjel za folklor Hrvatske matice iseljenika s posebnom je pozornošću priredio 4 sarđaja za ljubitelje hrvatske tradicijske kulture među kojima izdajemo tradicionalnu Školu hrvatskoga folkloru koja će se održati od 1. do 12. kolovoza 2000. Skupina hrvatskih probranih folklorista, etnologa i etnomuzikologa pod vodstvom dr. Ivana Ivančana predavat će, prema principima izvornosti i arhaičnosti, mladeži hrvatskoga podrijetla i njihovim prijateljima iz čitavog svijeta nacionalni folklor, glazbu i ples, i pokazati im izvorne kazivače i plesače iz pojedinih nacionalnih lokaliteta. Skoli folkloru redovito se priključuju stotine hrvatskih folklorista iz desetak zemalja sa svih kontinenata. Ovih se dana vrše posljednji dogovori za turneje hrvatskih folklornih grupa iz SAD-a i Australije te pripreme za Kanadsko hrvatski folklorni festival u Splitu.

Brošura donosi obilje informacija o studiranju u Hrvatskoj

Zastupljenost sa svih kontinenata

Medu obrazovnim programima namijenjenim autohtonim hrvatskim zajednicama u Europi koje je priredio Odjel za hrvatske manjine Hrvatske matice iseljenika valja svakako izdvojiti stručne ekscurzije učenika tamošnjih hrvatskih škola te studenata tamošnjih sveučilišnih katedri za kroatistiku kojima će tijekom ljetnih praznika u Hrvatskoj biti predloženi reprezentativni uzorci nacionalne kulture. Odjel za hrvatske autohtone manjine priprema tradicionalnu Smotru hrvatskih kulturno umjetničkih društava iz europskih zemalja, te Tjedan hrvatskih autohtonih manjina - koji će se održati u svibnju i rujnu 2000. u Rešetarima i Zagrebu.

Hrvatska matica iseljenika organizira tradicionalni ljetni

Predstavljene su i mladeške udruge

POGLED S MAJNE

Njemačku trese nezapamćena burzovna groznica, najveća nakon izlaska na burzu Telemekoma, njemačkog telekomunikacijskog giganta, nekada državne tvrtke. Za groznicu se pobrinula Siemensova tvrtka čipova Infineon. Potražnja za dionicama Infineona bila je 30 puta veća od ponude. Prema procjenama stručnjaka ona vrijedi oko 40 milijardi maraka. Cijena upisivanja pojedine dionice bila je 35 eura, a na crno dvostruko više. Za to ima i razloga. Naime, prvi dan trgovanja na burzi pojedina dionica je već vrijedila oko 100 eura. Banke su stoga prije izlaska na burzu bile u pravoj trci za ovim dionicama, a dobiti ih bilo je ravno dobitku na ruletu. Tako je i bilo. Mali dioničari su određivani poput izvlačenja na lotu. Već prije prvog notiranja Infineon će se natjecati za DAX (njemački dionički index), gdje je, nakon planiranog udruživanja Deutsche i Dresdner banke ostalo slobodno jedno mjesto. Četvrtinu dionica Infineona kupili su mali dioničari. Mnogi će od njih čekati samo početak trgovanja svojim dionicama, koje će stajati puno više nego što su ih kupili, te će ih vrlo brzo prodati, te time, za samo nekoliko dana, bez imalo muke, udvostručiti uloženi novac. No, burzovni stručnjaci savjetuju da se te dionice ne prodaju odmah, jer imaju sjajnu budućnost. Rijetko je tko pritom čuo riječi jednoga njemačkoga biskupa koji je rekao da trgovanje dionicama nije grijeh, ali da nije u redu stjecanje novca iza kojega ne stoji adekvatan rad i proizvodnja. Većina se dakako nada da neće doći do burzovnoga sloma, kakav se već nekoliko puta dogodio, pogodivši ne samo pojedine tvrtke i države nego i cijele kontinente.

Njemački dionički indeks raste još od 1995., tj. njegova se vrijednost utrostručila u posljednjih pet godina; a od 1987. do 1999. njegova je

vrijednost sedam puta veća. Burzovnoj groznici doprinijeli su mali dioničari. Kao da su oni u Njemačkoj tek u posljednjih desetak godina otkrili mogućnost brze i lake zarade na dionicama. Prema nekim podatcima, samo 4 posto njemačkih građana trguje dionicama, dok su Nizozemska ili Velika Britanija s 20 posto daleko naprijed. Sad se taj trend i u Njemačkoj naglo popravila.

Elektronički analfabet

Svi govore o dionicama. Ulaže se u tzv. »nova tržišta«, upisuju se nove emisije dionica, a vlastito zvanje se više ne promatra kao zaradi-

burzovnog i financijskog svijeta, nego daju i određene tipove, kako se novac na burzi može uvećati. Čini se da je klasičnoj štednoj knjižici odzvonilo, jer se dugotrajnom štednjom a malim kamatama vrlo malo zaradi. U modi su investicijski fondovi i vrijednosni papiri, ali još više dionice. Upućeni znaju da su moguć i gubici, odnosno padovi, ali se taj rizik svjesno uzima s racionalnom raspodjelom kapitala. S fuzijom dviju najvećih njemačkih banaka, čime nastaje najveća banka na svijetu, govori se o posve novoj bankovnoj filozofiji poslovanja. Ana se zasniva na elektroničkom, odnosno online poslovanju. Stoga će mnoge filijale tih

pjuterske opreme, održan koncert veljače u Hannoveru (u kojem se ove godine održava i Svjetska izložba, Expo).

Poplava zahtjeva iz Indije i Rusije

Upravno na tom sajmu njemački kancelar Schroeder iznio je jedan kontraverzni prijedlog o potrebi »privremenog uvoza« iz inozemstva oko 30.000 informatičara, odnosno kompjuterskih stručnjaka. I tada se vidjelo ono što se u ovoj velikoj zemlji vidi svakoga dana, da ovdje nedostaje veliki broj informatičara (ministra

gleski koji se podrazumijeva, bio bi samo još jedna velika prednost.

U njemačkoj svijetlosti je i ovaj prijedlog naišao na različita mišljenja. Prema nekim anketama, 57 posto ispitanika su protiv, a 37 posto ga smatraju ispravnim. Oporbni političari su predložili veće ulaganje u prekvalificiranje i doškolovanje stručnjaka, kao i sustavnije informatičko školovanje. Sindikati su također protiv, jer bi to značilo gubitak mnogih radnih mjesta, a u Njemačkoj odavno preko 4 milijuna nezaposlenih. Zar bi pokraj tolikih nezaposlenih trebalo dovoditi stručnjake iz inozemstva (misli se izvan Europske zajednice), pitaju se

za uvoz kompjuterskih stručnjaka iz inozemstva na osnovi američke »zelene karte«.

Zeleno svjetlo za zelenu kartu

Ali, u Njemačkoj, usprkos 4 milijuna nezaposlenih (od kojih mnogi lijepe žive od svoga nerada) ne vlada nestašica samo za informatičarima, nego i za kuharima, konobarima, građevincima te općenito radnicima u uslužnoj djelatnosti. Osobita je nestašica za njegovateljima starijih, bolesnih i nepokretnih. Šef Caritasa u Muenchenu je izjavio kako je stanje na tom području zapravo dramatično te tražilo uvoz inozemnih radnika. Caritas je međutim izrazio rezervu s obrazloženjem kako je za takav rad potrebna ne samo fizička snaga, nego i poznavanje jezika i mentaliteta starih i nevoljnih. Kao što su sezdesetih godina uveli brojne radnike pod oznakom »privremeno« (pa su do danas ostali gotovo svi), tako će se i sada postupiti s informatičarima, dok ostali navedeni ionako uglavnom rade na crno. Sjedinjene Američke Države odavno profitiraju upravno na uvozu gotovih stručnjaka raznih zanimanja. Dosađ je američka »zelena karta« za mnoga iz nerazvijenih zemalja bila lijepi san, a uskoro će to biti i njemačka »zelena karta«.

I kad je ovaj tekst već bio spreman za slanje u Zagreb, stigla je vijest da je kancelar Schroeder dao »zeleno svjetlo« za »zelenu kartu« i uvoz 20.000 kompjuterskih stručnjaka i programera na pet godina. On se nada da će Bundesrat odobriti ovaj korak, iako je oporba protiv njega. Indijci - ali zasigurno i drugi - stručnjaci već se raduju životu u Europi, dobroj zaradi i suradnji s njemačkim kolegama i dakako BMW-u i Mercedesu. Ako Hrvatska misli zadržati svoje najbolje stručnjake, vrijeme je da ih primjereno i nagradi.

Anto Batinčić

Burzovna groznica i uvoz informatičara

banaka biti ukinute, a govori se o gubitku 15.000 pa i više radnih mjesta. Uveden je i novi pojam »elektroničkog analfabeta«, dakle čovjeka koji se ne razumije u online odnosno internetsko bankovno poslovanje. Pod tim se uglavnom misli na starije ljude kao i one koji nemaju računalo ili nisu uključeni na Internet. Dugo će međutim ostati stare dobre filijale, koje će na klasičan način, iako sve više automatiziran, obavljati financijske poslove s takvim korisnicima. Mnogi naravno ne mogu držati korak sa svim mogućnostima koje pruža online poslovanje, kao i s događanjima na financijskim tržištima. Nova trka za dionicama očekuje se u Njemačkoj uskoro, i to dionicama T-onlinea, koji već ima oko 5 milijuna korisnika.

U znaku onlinea bio je nedavno CeBIT 2000, najveći svjetski sajam elektrotehničke i kom-

obrazovanja govori o nedostatku od 100.000 informatičaraj; da se nije reagiralo na vrijeme. Pritom će dakako mnogi zakazali i društvo, i školski sustav, i gospodarstvo. Schroeder je predložio da se takvi stručnjaci »uvezu« na određeni rok, i da im se, po primjeru SAD-a, da tzv. »zelena karta« za rad i boravak u Njemačkoj. Odmah nakon ovog prijedloga iz Indije je javljeno da bi u Njemačku vrlo rado došlo ne samo 30.000, nego i više informatičkih stručnjaka. Slične vijesti stigle su i iz Rusije i drugih zemalja, a zasigurno je i mnogo mladih hrvatskih stručnjaka koji bi ovamo došli i radili svoj posao za dobar novac. Iz pojedinih kontakata s mladim našim stručnjacima koji su rođeni u Njemačkoj, a taj posao rade u Hrvatskoj, očigledno je veliko nezadovoljstvo malim placima. Takvi bi stručnjaci ovdje bili mnogostruko više plaćeni, a poznavanje njemačkoga, uz en-

U ORGANIZACIJI HRVATSKE MATICE ISELJENIKA U MUZEJU MIMARA PROMOVIRANA » ETNOGRAFIJA HRVATA U MAĐARSKOJ«

PONOVO OTKRIVENA BAŠTINA HRVATA

U Muzeju »Mimara« je u utorak, 14. ožujka predstavljena »Etnografija Hrvata u Mađarskoj«, koju čini komplet od šest zbornika u izdanju Mađarskog etnografskog društva iz Budimpešte. Urednik ove etnološke studije iz života Hrvata u Mađarskoj je Đuro Franković. U ime domaćina, sve nazočne pozdravio je voditelj Odljeka za manjine pri HMI-u Hrvoje Salopek. Tom prigodom je naglasio usku suradnju Odljeka s Hrvatima u Mađarskoj, kao i njihovu bogatu tradicijsku etnografsku baštinu, koju naši sunarodnjaci stoljećima brižno čuvaju na mađarskom tlu.

Ovo iznimno kulturno blago objedinjeno u šest svezaka, nazočnima su predstavili dr. Milana Černelić, etnolog, prof. Đuro Vidmarović, povjesničar, te Đuro Franković, istraživač hrvatske etnografske baštine u Mađarskoj.

Prigodom predstavljanja zbornika istaknuto je kako njegovo izlaženje materijalno podupire glavni Odljek za etničke i nacionalne manjine mađarskog Ministarstva prosvjete.

U šest spomenutih svezaka pokazana je iznimna istraživačka vitalnost hrvatske kulturne baštine u Mađarskoj. U njima su prikazana etnološka istraživanja svih skupina Hrvata u Mađarskoj od Bošnjaka, Gradišćanskih Hrvata, Šokaca, Bunjevaca, Raca ili podunavskih Hrvata, podravskih Hrvata, sve do totskih ili pomurskih Hrvata - kazala je dr. Černelić napominjući kako ju raduje da se u novim svescima posvećuje pažnja i iščekolom, totskom hrvatskom narodu na prostorima Mađarske.

Hrvati u Mađarskoj nedovoljno poznati u Hrvatskoj

Osim istraživanja postojećih hrvatskih skupina, u »Etnografiji Hrvata u Mađarskoj 1999«, istražuju se i područja na kojima danas nema Hrvata. Uz to je važno napomenuti da se u nji-

Promotori knjige »Etnografija Hrvata u Mađarskoj«

ma istražuje povijest hrvatskog naroda na tim prostorima pri čemu etnološki nalazi kako je kazano, mogu dati važan doprinos. U »Etnografiji Hrvata u Mađarskoj 1999« zastupljena je široka lepeza tema, te su uz hrvatske autore zastupljeni i mađarski znanstvenici koji se bave istraživanjima hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj. U zborniku je, dakako, najviše prostora posvećeno etnološkim istraživanjima, vjerskom životu i pučkoj pobožnosti, religijskim i životnim običajima, vjerovanjima, narodnoj književnosti, gospodarstvu, obrtu i rukotvorstvu.

Uz Etnografiju nazočnima je predstavljena

knjižica pučkih, šaljivih biblijskih pripovijedaka iz Podravine, pod nazivom »Krikus-krakus«, autora Đure Frankovića. O spomenutoj pučkoj usmenoj predaji govorio je prof. Đuro Vidmarović, koji je nazočnima predstavio autora knjige, a govorio je i o Hrvatima u Mađarskoj.

Izdanja naših sunarodnjaka u Mađarskoj nisu u dovoljnoj mjeri prisutna i priznata u stručnoj i znanstvenoj javnosti matičnoga naroda, što je tragična činjenica s kojom se moramo suočiti svi mi koji se bavimo i radimo na kulturnoj cjelovitosti naših naroda - rekao je Vidmarović.

Tekst i snimka Željka Lesić

IZ HRVATSKE MATICE ISELJENIKA

Umjetnici iz Federacije BiH

SLAVONSKI BROAD - Hrvatska matrica iseljenika i Galerija umjetnina Slavenskog Broda organizirale su u Likovnom salonu »Vladimir Becić« izložbu likovnih radova hrvatskih umjetnika iz Federacije Bosne i Hercegovine. Izložene su slike i kipovi 37 hrvatskih likovnih umjetnika iz BiH te njihovih gostiju koji su rođeni ili školovani u BiH a žive i djeluju u Hrvatskoj. O izloženim radovima i autorima govorio je Florijan Micković, predsjednik HDLU Federacije BiH.

Međunarodna izložba »Hrvatski umjetnici u BiH« upućuje domaću likovnu publiku na dio nacionalnoga umjetničkog korpusa koji su ostvarili likovni umjetnici iz BiH. Izložba pokazuje reprezentativan izbor autora različitih naraštaja i umjetničkih stilova, piše u predgovoru kataloga ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Ante Beljo. (bb)

ŠVICARSKA

Hrvatski misionari o presudi Blaškiću

BERN - Svećenici koji djeluju u hrvatskim katoličkim misijama u Švicarskoj sa svoga sastanka od 6. do 8. ožujka u Quartenu u Švicarskoj, objavili su izjavu za javnost u povodu presude generalu Tihomiru Blaškiću. U izjavi misionari izražavaju »nezadovoljstvo i zgražanje zbog neshvatljive presude«. Misionari tu presudu uspoređuju s 45 godina komunizma u Hrvatskoj, pitajući se je li »to slučajnost«. »To je pljuska Sv. Ocu za avangardno priznanje Hrvatske kao suverene države i proglašenje blaženim kardinala Alojzija Stepinca, te pljuska i svim znamim i nezanim hrvatskim vojnicima s krunicom u džepu ili o vratu, palim na bezbrojnim (st)ratističima diljem Hrvatske i BiH, te tisućama invalida koji su i više od toga, stoji, između ostaloga, u izjavi hrvatskih misionara koji djeluju u Švicarskoj. (Ika)

SAD

Hrvatska se predstavila na paradi nacija u Los Angelesu

LOS ANGELES - U LA-u je ovih dana održana parada nacija na kojoj su se predstavili i Hrvati. Tom su filmskom gradu kalifornijski Hrvati ponudili imena prepoznatljiva i Amerikancima. Nova zvijezda

TV serije Hitna služba Goran Višnjić izazvao je oduševljenje, posebice ženskog dijela publike. Filmskom su gradu Hrvati ponudili i psa dalmatinera, te nesvakidašnji ugostiteljski par - Maru i Tonija Keru-

ma koji se brinu o prehrani Johna Travolte, Roberta de Nira, Kevina Costnera i Clint Eastwooda za vrijeme snimanja filмова. Ulicama Los Angelesa loptu su tjeerali i prepoznatljivi vatreni. (bb)

ŠTO I KAKO STUDIRATI U HRVATSKOJ?

KVALITETA I RAZNOVRSNOST - OBILJEZJE HRVATSKIH SVEUČILIŠTA

Predstavljanje hrvatskih sveučilišta prema znanstveno-nastavnim područjima na četvrtoj smotri Sveučilišta u Zagrebu održat će se u prostorima zagrebačkog Studentskog centra (Savska cesta 25) od 22. do 24. ožujka 2000. - najavio je ovih dana rektor dr. Branko Jeren. Smotru organizira Sveučilište u Zagrebu s tradicijom dugom 330 godina pod geslom »Zajedno u treće tisućljeće«. Cilj je Smotre Sveučilišta u Zagrebu dati pravodobnu informaciju budućim studentima o pojedinom studiju, fakultetu, akademiji, uvjetima i načinu upisivanja na željeni studij u domovini te podatke o mogućnostima zapošljavanja u Hrvatskoj za određene struke.

Dolaskom na Smotru ili virtualnim pristupom na Internet adresi <http://rektorat.uni-zg.hr> roditelji i hrvatska mladež iz zemlje i svijeta lakše će riješiti dilemu što i kako studirati u Hrvatskoj. Naime, svaki fakultet odnosno aka-

demija bit će tijekom cijele Smotre predstavljeni u pojedinačnom izložbenom prostoru. U ponudi zagrebačke sveučilišne burze u ožujku, raznovrsni su sveučilišni programi koji se mogu studirati na 29 fakulteta, 3 umjetničke akademije i nekoliko viših škola.

Hrvatski znanstvenici - potvrda Sveučilišta

Izdvojene vrijednosti studijskih programa najstarijeg hrvatskog visokog učilišta iz Zagreba, koje će obrazovati stručnjake svih profila za treće tisućljeće, mogu kvalitetom i prihvatljivom cijenom studiranja izdržati i međunarodnu konkurenciju - što na svojevrsan način jamče u svijetu priznati hrvatski znanstvenici koji su školovanje završili u domovini.

Rad lakšeg snalaženja i jednostavnijeg pripremanja za razredbeni postupak (prijamni ispit) ustroj Sveučilišta u Zagrebu može se podijeliti u šest grana prema znanstve-

no-nastavnim područjima: prirodoslovno područje (Prirodoslovno-matematički fakultet); tehničko područje (Arhitektonski fakultet, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Fakultet kemijskog inženjersva i tehnologije, Fakultet prometnih znanosti, Fakultet strojarstva i brodogradnje, Geodetski fakultet, Geotehnički fakultet Varaždin, Građevinski fakultet, Grafički fakultet, Matematički fakultet Sisak, Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Tekstilno-tehnološki fakultet, Viša tehnička škola, Studij poslovne informatike); biomedicinsko područje (Farmaceutsko biokemijski fakultet, Medicinski fakultet, Veterinarski fakultet); biotehničko područje (Agronomski fakultet, Prehrambeno-biotehnički fakultet, Šumarski fakultet, Poljoprivredni institut, Križevci); društveno-humanističko-teološko područje (Ekonomski fakultet, Fakultet organizacije i informatike Varaždin, Fakultet za političkih znanosti, Fakultet za

Ljetna upisna groznica

defektologiju, Fakultet za fizičku kulturu, Filozofski fakultet - humanističke znanosti, Filozofski fakultet - pedagoškijske znanosti, Hrvatski studiji, Katolički bogoslovni fakultet, Pravni fakultet); umjetničko nastavno područje

(Akademija dramske umjetnosti, Akademija likovnih umjetnosti, Muzička akademija). Pri razmišljanju o predstojećoj zagrebačkoj sveučilišnoj burzi, uz Internet adresu Sveučilišta u Zagrebu, zavirite i na adresu

globalne komunikacijske nacionalne mreže CARNet <http://www.carnet.hr> jer Vam i ona može pomoći da Vašoj djeci i djeci Vaših prijatelja preporučite hrvatska sveučilišta.

Vesna Kukavica

ZANIMLJIVOSTI

Hrvatski Amerikanac - voditelj američkog sustava prisluškivanja. Gledali ste film »Državni neprijatelj« u kojem Willy Smith američke državne službe prisluškuju na nevjerojatne načine? Slično se događa i u stvarnosti, tvrdi francuski dnevnik Le Monde. Amerikanci špijuniraju cijeli svijet preko telefona, fakseva, mobitela, E- maila... preko Američke agencije za nacionalnu sigurnost (NSA). Glavni voditelj tog sustava je hrvatski Amerikanac Zdenko Ljubichich, koji povezuje NSA i CIA. S proračunom većim od 200 milijardi dolara oni mogu čuti i vidjeti doista svakoga.

Hrvatica na prijestolju ljepote Capetowna. Capetown, grad u Južnoafričkoj Republici, dobio je novu kraljicu ljepote. To je Rodena Batimica, podrijetlom iz Pirovca kraj Šibenika, 23- godišnja Hrvatica koja uskoro završava pravne znanosti i uz to izvršno govori hrvatski. Njena mediteranska ljepota vodi je u najuži krug za Miss južne Afrike, tvrdi tamošnja javnost. Dalmatinska ljepota suvereno vlada i na najjužnijem dijelu svijeta.

Iseljenici su hrvatskoj donijeli 40 milijardi dolara

Od 1990. do 1998. hrvatski su iseljenici Hrvatskoj donijeli 40 milijardi dolara. Kako? Prema anketi Društva hrvatskih povratnika iseljenici su tijekom rata dali oko 10 milijardi dolara pomoći. Do '98. u Hrvatsku se vratilo oko 50 000 iseljenika, a svaka je useljenička obitelj sa sobom donijela oko 360 000 dolara - ukupno oko 11 milijardi USD. Oko 3000 iseljeničke djece studira u Hrvatskoj, pri čemu im roditelji prosječno daju oko 800 dolara što čini kapital od 230 000 dolara do 1998. Preko mirovina povratnika došlo je oko 1,2 milijardu dolara, a svakodnevna pomoć iseljenika svojoj rodbini u Hrvatskoj čini oko 10,4 milijardi dolara. Ukupno dakle - 40 milijardi dolara.

Dubrovčanin nametnuo engleski jezični standard. Stručnjak za odnose s javnošću u engleskom se jeziku naziva »spin doctor«. Taj je izraz izmislio profesor engleskog jezika na Sveučilištu Yale, Dubrovčanin Franjo Tumanja. Taj je uvaženi profesor tvorac još nekih jezičnih standarda u američkom i engleskom jeziku, koje plasira u svojoj redovitoj kolumni u »Philadelphia Enquireru.«

Hrvati - četvrti po brojnosti na Sajmu obrta u Muenchenu. Poznati međunarodni sajam obrta u Muenchenu, 52. po redu, i ove je godine ugostio veliki broj hrvatskih obrtnika, rekordnog posjeta do sada. Izlaže 59 hrvatskih obrtnika i njihovih kooperanata, što Hrvatsku stavlja na 4. mjesto po broju izlagača. Ovaj sajam inače okuplja više od 2500 izlagača iz 40 zemalja na 150 000 četvornih metara. Hrvati izlažu na najvećem izložbenom prostoru na Sajmu.

Hrvati u Sloveniji - teško do manjinskih prava

U Sloveniji živi oko 55 000 Hrvata sa stalnim boravištem. Oni teško dolaze do svojih manjinskih prava, a nemaju još ni status nacionalne manjine. Iz tih su razloga Hrvati u Sloveniji na čelu sa Savezom hrvatskih društava u Sloveniji poslali pismeni zahtjev za dobijanjem svojih prava predsjednicima obaju država i parlamentarnim ministrima vanjskih poslova i veleposlanicima u obje zemlje. Odgovora još nema, ali službena Ljubljana sa skepsom prihvaća ovaj zahtjev, jer Slovenci u Hrvatskoj već imaju priznati status nacionalne manjine.

Hrvatska enciklopedija u Rimu. Leksikografski zavod »Miroslav Krleža« predstavio je ovih dana u Rimu, na Papinskom sveučilištu Sv. Tome Akvinskog projekt Hrvatske enciklopedije. Projekt je nastao u suradnji sa Zavodom talijanske enciklopedije, s kojom će se suradnja i nastaviti. Zavod »Miroslav Krleža« promovirao je slične projekte hrvatske nacionalne vrijednosti i u doba komunističkog totalitarizma. Pokrovitelj predstavljanja bilo je Veleposlanstvo RH u Rimu.

Hrvatska zaklada za djecu hrvatskih veterana. I ove je godine humanitarna zaklada »Hilfe fuer Kinder« iz Švicarske, čiji je predsjednik Jozo Primorac, donirala obitelji hrvatskih veterana. Za kumstvo 200 djece i 199 socijalno ugroženih obitelji veterana, uz pomoć nadarenom studentu Ekonomskog fakulteta ove je godine Zaklada donirala ukupan iznos od 220 000 kuna.

Dogradonačelnica Dubrovnika nagrađena za demokratičnost. Dubrovčanka Berta Dragičević, dogradonačelnica hrvatskog južnog bisera dobila je, jedina iz Hrvatske, nagradu Međunarodne udruge Euroaward. Razlog: promicanje demokratskih tradicija Dubrovnika i unaprjeđenje suradnje jadranskih gradova. Tu su nagradu inače utemeljili diplomate, znanstvenici, novinari i biznismeni s ciljem vrednovanja demokracije u svijetu.

RAZGOVOR S DENNISOM B. VALCICHEM, VELIKIM PROMOTROM HRVATSKE TRADICIJSKE KULTURE, TE OSNIVAČEM I UREDNIKOM AUSTRALSKOG MAGAZINA »MAESTRAL«

Valcich planira napraviti deset polusatnih emisija u kojima bi se po raznim hrvatskim gradovima predstavljala hrvatska tradicionalna kuhinja, uz to bi se pokazale ljepote hrvatskih gradova. Za ovaj uistinu skupi projekt zainteresirane su velike svjetske TV kuće, među kojima se prvi javio BBC

Imam odličnih planova za koje treba volje, vremena i novca

HRVATSKA SE MOŽE PROMOVIRATI UZ POMOĆ NAJVEĆIH SVJETSKIH TV KOMPANIJA

Prigodom posjeta domovini Hrvatskoj i Hrvatskoj matici iseljenika, razgovarali smo s gospodinom Dennisom B. Valcichem, osnivačem i urednikom australskog magazina »Maestral«.

Po okončanju ugostiteljske škole koju je pohađao u Dubrovniku Valcich je otišao u Australiju kako bi usavršio engleski jezik. Namjeravao je ostati godinu dana, no ta se godina znatno »produžila« i eto već je 33 godine u toj »oblačnoj zemlji«.

-Puno mi je pomoglo znanje engleskoga jezika, pa sam se brzo snašao i radio u struci. Nakon toga je došla obitelj, a usto je Australija uistinu daleko i nije jednostavno doći natrag-objašnjava naš sugovornik. U razgovoru napominje kako je po dolasku u Australiju morao krenuti ispočetka, pa je tako morao ponovo ići u ugostiteljsku školu, nakon čega je radio u velikim sydneyjskim hotelima. Budući je želio napredovati u poslu, išao je u školu za menagement.

-Bio sam tada jedini Hrvat zaposlen kao manager u McDonald'su koji se pojavio i u Australiji- veli Valcich, napominjući kako ih sada u toj zemlji ima 4000. Zasiťivši se rada u McDonald'su i u hotelijerstvu, »došao je na ideju« o izdavanju hrvatske kuharice.

Prva hrvatska kuharica na engleskome
-Razmišljao sam tada zašto se svijetu ne bi pokazala ljepota i raskoš hrvatske kuhinje, pa sam '93. godine napisao prvu hrvatsku kuharicu na engleskome jeziku - objašnjava nam Valcich, napominjući pritom kako se nije nadao tako velikom uspjehu spomenute knjige. Nai-

me, ubrzo nakon prvoga izdanja koje je rasprodano, a koje se prodaje diljem Australije, Novog Zelanda, Kanade i Amerike, krenulo se u drugo izdanje. Po svemu sudeći ova knjiga će uskoro doživjeti i svoje treće izdanje.

-Kuharica je otvorila mnoge mogućnosti i nepredviđene ideje. Budući je naš sugovornik osnivač i urednik luksuzne revije »Maestral«, u razgovoru smo se dotaknuli i tog njegovog projekta.

-Odlučio sam napraviti izvorni izdavački projekt za hrvatsku dijasporu, kako bismo svijetu pokazali sve ono lijepo što krase našu zemlju, a to su prirodne ljepote, tradicija, kultura. Odlučio sam reviju nazvati »Maestral« jer je maestral vjetar koji nas osvježava i donosi nešto novo. Ovom revijom i mi želimo donijeti nešto lijepo i novo. Imajući na pameti da mlada generacija ne zna čitati novine na hrvatskom jeziku, odlučili smo reviju tiskati na engleskome jeziku.

Revija za sve generacije iseljenika
Nas ne zanima politika i ove svađe političara u Hrvatskoj, jer o tome svi pišu. Primjerice, »Maestral« u sadržaju donosi vijesti iz Hrvatske, kao i vijesti iz hrvatskih udruga diljem Australije, potom razne gospodarske, financijske i bankarske savjete, kao i stranice namijenjene ženama, potom prikaz hrvatskih gradova, priče, intervjue itd. Od nedavno smo krenuli s reportažom o hrvatskim velikanima - objašnjava nam Valcich. Mjesečnik »Maestral« tiska se na luksuznom papiru na 86 stranica i u 4000 primjeraka. Želja je urednika probij revije i na hrvatsko tržište, no kako to ostvariti? Za boravak u domovini Valcich će razmotrit i tu mogućnost. No, dolazak u Hrvatsku vezan je i uz ostvarenje njegovog najnovijeg plana.

-Imam fantastične ideje i mi-

slim kako će moj budući projekt biti golemo promocija Hrvatske u svijetu - ističe ovaj veliki promotor domovine u iseljeništvu.

Osnovat ćemo »Hrvatsku kuću« u Australiji
Naime, Valcich planira napraviti deset polusatnih emisija u kojima bi se po raznim hrvatskim gradovima predstavljala hrvatska tradicionalna kuhinja, uz to bi se pokazale prirodne i povijesne ljepote hrvatskih gradova.

-Za ovaj uistinu veliki i skupi projekt zainteresirane su velike svjetske TV kuće, među kojima se prvi javio BBC. Dolazak u domovinu iskoristit ću za mnogobrojne razgovore i posjet gradovima koje bih snimao. Namjeravao sam dovesti australsku TV ekipu, no sve više razmišljam o domaćim snimateljima. Zašto ne bi ostalo što više novca u domovini? - napominje Valcich. Uz razgovor s najvišim gradskim i državnim dužnosnicima oko spomenutoga projekta, koji bi uglavnom sami financirali, Valcich će obaviti i razgovore oko osnivanja Hrvatske kuće u Australiji prije Olimpijade.

-Imam zaista pune ruke posla u Hrvatskoj i već sada strahujem kako će ubrzo uslijediti moj povratak u Australiju. Velika je nostalgija za Hrvatskom, stoga ozbiljno razmišljam o ponovnom dolasku u domovinu. Ne razumijem poneke Hrvate u Australiji koji 45 godina nisu bili u domovini. Ja sam u domovini gotovo svake godine. Znam da je dolazak u Hrvatsku veliki trošak i možda materijalno nemam kao neki bogatiji Hrvati, koji ne dolaze u domovinu, no ne mislim da su oni zadovoljniji od mene - iskreno će ovaj veliki promicatelj domovine Hrvatske.

Tekst i snimka Željka Lešić

OGLAŠAVANJE

Cjenik oglasnog prostora:
1/8 (114x83 mm) = 1.600 Kuna
1/4 (114x170 mm) = 2.800 Kuna
1/2 (230x170 mm) = 4.800 Kuna
1/1 (230x340 mm) = 8.800 Kuna
Mali oglasi:
Do najviše 30 riječi = 150 Kuna
Uokvireni mali oglasi = 200 Kuna
Za oglašivače iz dijaspore, ugovaranje i naplata u ino-

zemnoj valuti preko njemačke marketinške agencije
AGENCIJE:
Njemačka:
Eurorevije GmbH, Rotlintstr. 6, 60316 Frankfurt
Telefon: 00 49 (69) 94 35 99 15, Telefax: 00 49 (69) 94 35 99 35
Hrvatska:
Europromocija d.o.o., Radićeva 32/2, 10000 Zagreb
Telefon/Fax: 00 385 (1) 48 13 886

DOM I SVIJET - POSEBAN PRILOG INOZEMNOM IZDANJU VEČERNJEG LISTA - OSNIVAČ I IZDAVAČ: HRVATSKA MATICA ISELJENIKA I HRVATSKI INFORMATIVNI CENTAR - ADRESA UREDNIŠTVA: TRG STJEPANA RADICA 3, 10000 ZAGREB, TEL/FAX: 3851 6113 263. E-MAIL: dom@hic.hr - WEB STRANICE: http://www.hic.hr/dom; HIC - MARKETING: TEL/FAX: 00385(1)61 54 986

GLAVNI UREDNIK:
Mario Petrović
ODGOVORA:
Ante Beljo

UREDNIŠTVO: Željka Lešić (koordinatorica), Ivana Rora (BiH), Željko Rebić (gospodarstvo), Vesna Kukavica (kultura), Nataša Bešević (zanimljivosti); **GRAFIKA:** Večernji list; **LEKTORICE:** Snježana Drkulec-Igrec i Diana Šimurina-Šoufek; **PRDELOM I TEHNIČKA OPREMA:** Kristijan Zinaja, Saša Bijelić i Denis Antičević; **UNOS PODATAKA I WEB STRANICE:** Ivana Kunović; **MARKETING:** Kata Oreč;

Hrvatska školska zaklada
Croatian Scholarship Fund

San Ramon, California, Sjedinjene Američke Države

raspisuje

NATJEČAJ

za stipendiranje studenata prve godine studija
u akademskoj godini 2000./2001. (ovogodišnji maturanti)

Hrvatska školska zaklada, hrvatsko-američka organizacija za stipendiranje nadarenih studenata u domovini, dodijelit će 20 stipendija studentima iz Republike Hrvatske i Federacije Bosne i Hercegovine koji upišu prvu godinu studija na jednom od hrvatskih sveučilišta u akademskoj godini 2000./2001.

Stipendija se automatski produžuje na sve četiri godine studija ako izabranik zadovolji kvalitetom studija.

Izabranikom može postati svaki maturant gimnazije ili srednje škole iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine koji do 20. travnja 2000. podnese prijavu na ovaj natječaj te priloži dolje navedene dokumente.

Sastavljena prijava mora sadržavati sljedeće podatke: ime i prezime, spol, datum i mjesto rođenja, adresu prebivališta, naziv gimnazije ili srednje škole, naziv (najviše dva) fakulteta koje kandidat namjerava upisati (ako kandidat upiše fakultet različit od navedenoga u prijavi, Zaklada zadržava pravo obustave stipendije), imena i zanimanja roditelja, imena i godine rođenja braće i sestara, hobije, izvanškolske aktivnosti te posebna stručna znanja i zanimanja.

Uz prijavu se prilažu sljedeći dokumenti (original ili kopija):

- fotografija
- svjedodžbe svih razreda tijekom srednjoškolskoga obrazovanja (uključujući samo prvo polugodište završnoga razreda)
- domovnica
- kratak životopis (po mogućnosti na engleskome jeziku)
- potvrda iz koje je vidljivo financijsko, odnosno materijalno stanje obitelji
- dokaz o eventualnim nagradama i priznanjima
- eventualne preporuke.

Prijavu s navedenim dokumentima treba dostaviti na adresu Hrvatske školske zaklade:

Croatian Scholarship Fund, P.O. Box 290
31 Mesa Vista Court, San Ramon, CA 94583
United States of America

Pridružite se programima Hrvatske matice iseljenika

1. STUDIA CROATICA - HRVATSKI STUDIJI NA SVEUČILIŠTU U ZAGREBU, osam semestara, smjerovi: I. Studij hrvatske kulture (kroatalogija) zvanje: prof. hrvatske kulture II. Studij povijesti - prof. povijesti III. Studij filozofije - prof. filozofije IV. Studij sociologije - prof. sociologije V. Studij novinarstva- dipl. novinar VI. Studij psihologije VII. Studij filozofije na Fil. fakultetu Družbe Isusove VIII. Studij religijske kulture, Fil. fakultet Družbe Isusove	4. LJETNA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE U SPLITU Otvoreno pučko učilište u Splitu HMI Vrijeme odvijanja: 1. - 28. srpnja (za osobe iznad 16 god.) 5. MEĐUNARODNI TEČAJ HRVATSKOGA JEZIKA U ZADRU Vrijeme odvijanja: 30. 7. - 20. 8. 6. MALA LJETNA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE, NOVI VINODOLSKI Dječje omdaralište Crvenog križa HMI Vrijeme odvijanja: 22. 7. - 2. 8. (za djecu i mladež / 9-16 god.) 7. LJETNE RADIONICE I PUTOVANJA ZA DJECU, MLADEŽ I RODITELJE Hrvatska matica iseljenika Vrijeme odvijanja: lipanj / srpanj 8. ŠKOLA HRVATSKOGA FOLKORA Hrvatska matica iseljenika Vrijeme odvijanja: 5.-15. 1., 1.-12. 8. 9. TASK FORCE 2000	Hrvatska matica iseljenika Vrijeme odvijanja: 15. 7. - 4. 8. 10. LJETNA RAZMJENA UČENIKA I STUDENATA 11. STUDENTSKE UDRUGE Međunarodne udruge studenata HMI Vrijeme odvijanja: tijekom godine 12. SUNCOKRET Centar za humanitarni rad u Zagrebu Vrijeme odvijanja: srpanj, kolovoz, prosinac 13. EKOLOŠKE UDRUGE Vrijeme odvijanja: tijekom godine 14. STUDENTSKI ZAVIČAJNI KLUBOVI Vrijeme odvijanja: tijekom godine 15. KLUB HRVATSKIH POVRATNIKA IZ ISELJENIŠTVA Za sve detaljnije upute i informacije, javite se: HRVATSKA MATICA ISELJENIKA, Trg S. Radića 3, 10000 Zagreb, tel: 385 1 61 15 116, fax: 385 1 61 11 522, e-mail: skolstvo@matiss.hr

E-mail i WWW adrese Hrvatskog informativnog centra

Foreign Press Bureau (dnevne vijesti iz Hrvatske na engleskom jeziku), fpbzg@hic.hr
Izbor članaka iz hrvatskog dnevnog tiska na engleskom i španjolskom jeziku, hicnews@hic.hr
Izbor članaka iz hrvatskog dnevnog tiska i druge obavijesti na hrvatskom jeziku, vijesti@hic.hr
Obavijesti Redakcije za satelitske veze sa S. Amerikom, satcom@hic.hr
Dom i svijet (Podlistak inozemnog izdanja Večernjeg lista), dom@hic.hr
Obavijesti o nakladničkoj djelatnosti Hrvatskog informativnog centra i narud@be knjiga, knjige@hic.hr
Marketing, market@hic.hr

Audiolivjesti (Hrvatski radio/ HIC), radio@hic.hr
Opće informacije, hic-info@hic.hr
WWW stranice: http://www.hic.hr

E-mail i WWW adrese Hrvatske matice iseljenika

Školstvo u Hrvatskoj (informacije, savjeti, preporuke), skolstvo@matiss.hr
Odjel za folklor, folklor@matiss.hr
Časopis »Matica«, matica@matiss.hr
Odjel za manjine, manjine@matiss.hr
»Dom i svijet« - podlistak inozemnog izdanja Večernjeg lista, dom@matiss.hr
Opće informacije, hmi-info@matiss.hr
WWW stranice: http://www.matis.hr
WWW stranice Doma i svijeta: http://www.hic.hr/dom

MALI OGLASNIK

1. U Tušiloviću kod Karlovca prodajem kuću ili je mijenjam za sličnu u Jugoslaviji (prednost pravcu Novi Sad - Beograd). Kuća je visokoprizemnica, s poslovnim prostorom, garažom, centralnim grijanjem, a nalazi se na 16 ari zemljišta. Telefon u Njemačkoj: 07022 - 481 65.

2. Znete li da porez (Lohnsteuer), koji svaki mjesec izdvajate od svoje zarade i dajete državi, možete već od sljedećeg mjeseca uštedjeti stavljajući ga u svoj džep i stvoriti veliki kapital. Kako? Nazovite na telefon u Njemačkoj: 069 - 45 60 97 ili 45 32 82.

3. U Imotskom se prodaje kuća visoka prizemnica (prizemlje + prvi kat) s podrumom prikladnim za poslovni prostor te terasom veličine 100 kvadratnih metara. Kuća se nalazi na obali Modrog jezera i pogodna je za turizam. Za sve informacije nazvati na tel. +385 (1) 4821-172 u Zagrebu.

Napomena: Mali oglasi u podlistku »Dom i svijet« se naplaćuju prema cjeniku koji je naveden u rubrici oglašavanje (ne uokvireni oglas do 30 riječi 150 KN, uokvireni oglas 200 KN).

HIC marketing (za oglase u »Domu i svijetu«, tel./fax +385 (1) 61 54 986.
e-mail: market@hic.hr

PROGRAM RAZMJENE MLADIH 2000/2001 HRVATSKE MATICE ISELJENIKA

Što je Program razmjene mladih?

Program podrazumijeva međusobnu razmjenu mladih iz Hrvatske s mladima iz kruga hrvatskih zajednica u svijetu. Nudi se boravak od dva do četiri tjedna u obitelji domaćina, one u Hrvatskoj te one iz kruga hrvatskih zajednica. Boravak je moguć u sljedećim gradovima u Hrvatskoj: Zagreb, Pula, Rijeka, Zadar, Split i Dubrovnik.

Pozivamo sve zainteresirane obitelji da se za detaljnije informacije te prijave jave na adresu:

Hrvatska matica iseljenika
Odjel za školstvo
Trg Stjepana Radića 3
10000 Zagreb
tel. 385 1/ 61 15 116, fax. 385 1/ 61 11 522,
e-mail: skolstvo@matiss.hr
tel. 61 15 116

VAŽNA OBAVIJEST

Slušateljstvu hrvatskih kratkovalnih emisija

Krajem ožujka, prelaskom na ljetno vrijeme, raspored se mijenja:

Radio Hrvatska
Ljetna satnica
Od 26. ožujka 2000. do 29. listopada 2000.

Područje prijama frekvencija hrvatsko vrijeme* lokalno vrijeme*
Južna Amerika 9925 kHz 01 - 03 SELV 20 - 22 T-Atl

Sjeverna Amerika, istok 9925 kHz 03 - 05 SELV 21 - 23 EDT
Sjeverna Amerika, zapad 9925 kHz 05 - 07 SELV 20 - 22 PST

Novi Zeland 9470 kHz 07 - 09 SELV 17 - 19 NZT
Australija 13820 kHz 09 - 11 SELV 17 - 19 EAT

Afrika, Bliski istok 11805 kHz 22 - 23

SELV 22 - 23 SAT
Europa i Sredozemlje: danju kratki val 6165, 7185, 7365, 9830 i 13830 kHz, uvečer i noću srednji val 1125 i 1134 kHz.

Kratice vremenskih oznaka:
SELV = Srednje europsko ljetno vrijeme

T-Atl = Tiempo Atlantico, Argentina
EDT = Eastern Daylight Time (New York, Detroit, Toronto)

PDT = Pacific Daylight Time (Los Angeles, San Francisco, Vancouver)
NZT = New Zealand Time (Auckland, Wellington)

EAT = East Australian Time (Canberra, Melbourne, Sydney)
SAT = South African Time (Johannesburg, Kaapstad)

Telefonirajte duže
platite manje!

8 GTS-Adria to je moguće.

Telefonirajte u domovinu za samo
47 pl./min*
povratni 10. mjesec
u uključenoj tarifi.

■ Telefonirajte li poslovno ili privatno česte u domovini?
Svečiji li vam visoki telefonski računi? Tada je pravi izbor
GTS-Adria koja omogućuje korištenje usluga je neograničena,
neće propasti, ne morate plaćati priključak, nikadina kada
i koliko dolje. Na besplatnom telefonskom
broju ☎ 0800-0 9088 19 sve info-
racije dobivate na materijalnom jeziku!

BRINGING THE NEW EUROPE.